

Par iespēju

Aicinām kuratorus/ producentus/ māksliniekus ar kopienas iesaistes pieredzi pieteikties ideju konkursam, **lai izstrādātu konceptu un vadītu kopienas iesaistes procesu murāļa radīšanai**, kas atspoguļo pilsētas klimata stāstus. Murālim jātop sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem, un tam jāpamatojas uz vienu vai vairākiem no tematiem:

- Projekta Urban Releaf iegūtie vides dati (pilsētas karstuma salu kartējums, gaisa kvalitātes mērījumi – PM 2.5 daļiņu koncentrācija);
- Individuālais ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā, piemēram, paradumu maiņa, saikne ar dabu un ilgtspējīgi ikdienas ieradumi;
- Klimata noturības un zaļākas pilsētas vajadzība mūsdienu sabiedrībā.

Paredzētā murālā atrašanās vieta (skatīt Pielikumā) starp Centrālo dzelzceļa staciju un Rīgas cetrāltirgu ir centrāla un kolorīta, ar lielu potenciālu padarīt patīkamāku konkrēto gājēju infrastruktūras daļu, iedvesmot un likt aizdomāties garāmgājējus par tēmām, kas ir aktuālās un atstāj iespaidu uz ikvienu. Mērķis ir radīt vizuāli iespaidīgu, saturīgu mākslas darbu, kas rosina pārdomas, stiprina kopienas identitāti un iedvesmo rīkoties klimata labā. Kopienas iesaiste ir būtiska — vēlamies, lai iedzīvotāji (projektā iesaistītie brīvprātīgie; murāļa tuvumā dzīvojošie/ strādājošie; tuvumā esošie studenti/skolēni/mākslinieki) justos kā darba līdzautori. Tas var ietvert kopīgas radošās sesijas un diskusijas, stāstu darbnīcas ideju generēšanai u.c..

Kāpēc tas ir svarīgi?

Murāļi kā vizuālās mākslas forma spēj pārraut robežu starp sarežģītu, zinātnisku vai garlaicīgi pasniegtu informāciju un cilvēku ikdienas pieredzi, padarot klimata stāstus redzamus un emocionāli saistošus. Tie var paplašināti pievērst uzmanību vietējiem izaicinājumiem, piemēram, karstumsalām vai gaisa piesārņojumam, un vienlaikus iedvesmot domāt par pielāgošanos un paradumu maiņu, lai mazinātu klimata pārmaiņu sekas.

Vizuāli spēcīgs un vietējā kontekstā radīts murālis var kļūt par simbolu, kas veicina diskusijas, stiprina vietas identitāti un aicina uz rīcību zaļākas, veselīgākas pilsētvides labā. Tas ir veids, kā zinātnes un tehnoloģiju atziņas pārvērst cilvēkiem saprotamā, pieejamā un emocionāli spēcīgā stāstā.

Projekta Urban ReLeaf aktivitātes

Urban ReLeaf ir Eiropas projekts ar mērķi iesaistīt iedzīvotājus datu ieguvē, kas raksturo pilsētvides kvalitāti un spēj dot novērojumus zaļo teritoriju ietekmei uz pilsētvides kvalitāti. Citiem vārdiem, vēlamies iegūt pierādījumus, kas palīdz pilsētām kļūt zaļākām un veselīgākām, iesaistot iedzīvotājus vides datu vākšanā.

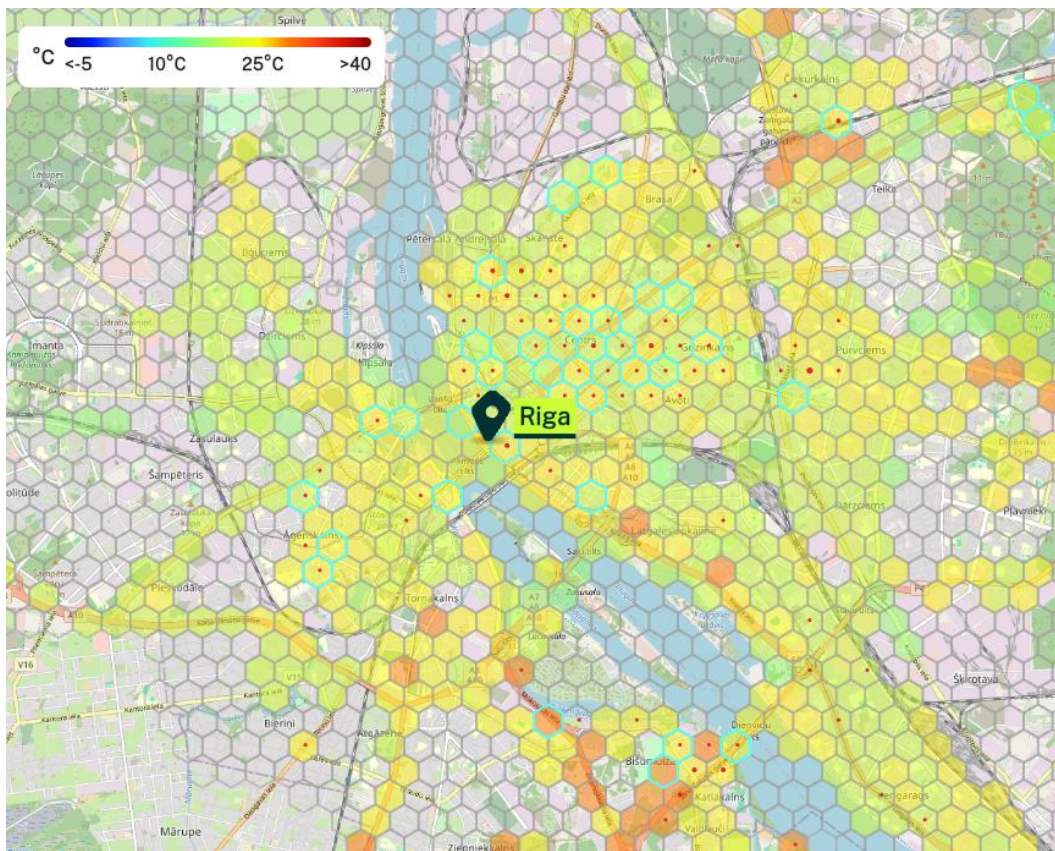
Rīgā projekta ietvaros iegūti dati par:

- Pilsētas karstuma salu un termālo komfortu
- Gaisa kvalitāti (PM 2.5 daļiņām)

Karstumsalas:

Pilsētu centrālajās teritorijās gaisa temperatūra var būt par vairākiem grādiem augstāka nekā apkārtējās teritorijās, īpaši naktī. Šis pilsētas siltuma salas efekts rodas vairāku faktoru ietekmē, tostarp samazinātas ventilācijas un siltuma aiztures augstceltņu tuvuma dēļ, cilvēka darbības rezultātā radītā siltuma, betona un citu pilsētu būvmateriālu siltuma absorbējošās īpašības un ierobežotā veģetācijas daudzuma dēļ. Turpinoties urbanizācijai un arvien biežākiem karstuma viļņiem klimata pārmaiņu ietekmē nākotnē vēl vairāk izjutīsim šo efektu.

Karstumsalas apmērus un intensitāti iespējams noteikt, [analizējot no satelītdatiem iegūto informāciju](#) par zemes virsmas temperatūru un zemes segumu, kā arī veicot mērījumus zemes līmenī. Projekta ietvaros, pielietojot sabiedrības zinātnes metodes, iesaistām 70 brīvprātīgos, kas ievāc datus par temperatūru un mitrumu, pastaigājoties pa pilsētu ar sensoriem.

Iedzīvotāju ievāktu datu attēlojums kartē (Pieejams: <https://platform-urbanreleaf.iccs.gr/public/map/#/home>)

Atslēgvārdi: Karstumsalas, pilsētas mikroklimats, pielāgošanās klimata pārmaiņām, termālā komforta zonas, ēnas un vēsums, koku nozīme pilsētā, pilsētas elpa.

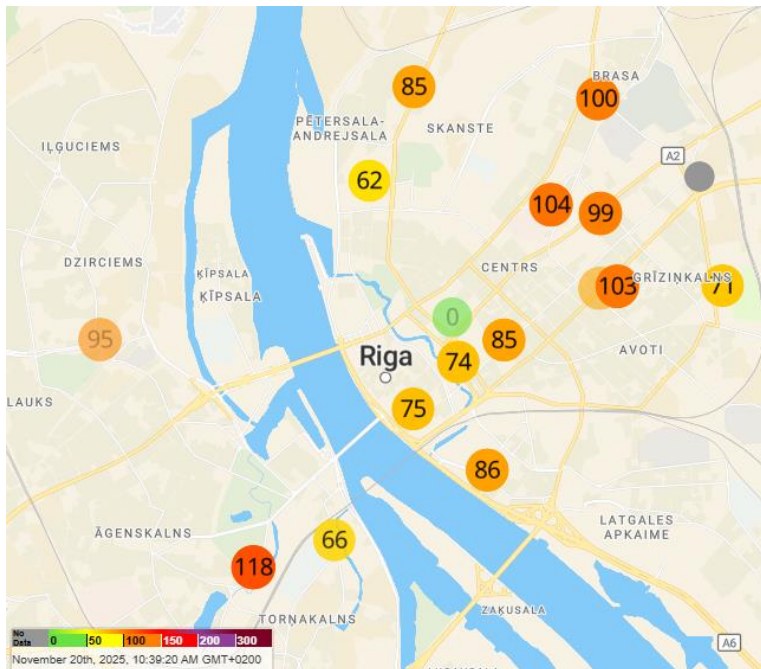
PM2,5 monitorings:

PM2,5 ir smalkās daļiņas ar diametru līdz 2,5 mikrometriem, kas ir aptuveni 30 reizes mazākas par cilvēka mata diametru (nav redzamas ar neapbruņotu aci). To sūkuma dēļ tās viegli iekļūst elpceļos un pat nonāk asinsritē, radot risku cilvēka veselībai — īpaši sirds un asinsvadu slimībām, elpošanas saslimšanām un priekšlaicīgai mirstībai.

Gaisa piesārņojuma, tajā skaitā PM2,5, galvenie avoti pilsētā ir cietā kurināmā dedzināšana (piemēram, malkas apkure), rūpnieciskie procesi, transporta izplūdes gāzes, būvniecības putekļi un dažkārt arī dabiskie avoti, piemēram, meža ugunsgrēki. Smalkās daļiņas var ienest pilsētvidē arī vējš no tālākiem reģioniem.

PM2,5 līmeņa samazināšana ir būtiska, lai uzlabotu pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veselību. To var panākt, uzlabojot apkures sistēmas un pārejot uz tīrākiem enerģijas avotiem, mazinot transporta radīto piesārņojumu (piem., pārejot uz videi draudzīgākiem pārvietošanās veidiem), ierobežojot būvniecības putekļus un palielinot pilsētas zaļo zonu daudzumu, kas palīdz filtrēt gaisu.

Projekta ietvaros Rīgas pilsētas zaļajās zonās un apbūves teritorijās izvietoti 19 zemo izmaksu sensori, kas mēra PM2,5 piesārņojumu, lai pilsētas mērogā iegūtu detalizētu priekšstatu par PM2,5 koncentrācijas svārstībām.

PM2,5 sensoru datu attēlojums kartē. Mērījumiem var sekot līdzi [tiešsaistē](#).

Atslēgvārdi: PM2,5, gaisa piesārņojums, transporta ietekme, cietā kurināmā ietekme, gaisa kvalitāte, zaļā infrastruktūra, tīrs gaiss pilsētā, vides ilgtspēja.

Papildu tematika

Individuālais ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā

Katram no mums ikdienā ir iespēja samazināt savu ietekmi uz klimatu. Tas, kādā mājoklī dzīvojam, kā pārvietojamies, ko ēdam un kā pavadām savu brīvo laiku, būtiski ietekmē mūsu oglekļa pēdu. Izvēloties videi draudzīgākus pārvietošanās veidus, taupot resursus, izmantojot atjaunojamos energoresursus un ieviešot citus ilgtspējīgus ieradumus, mēs stiprinām kopējo sabiedrības noturību pret klimata pārmaiņām.

Šīs izvēles šķiet nelielas, bet summējoties rada reālu pārmaiņu efektu. Katrs no mums ir daļa no risinājuma, un individuālās rīcības palīdz radīt politisku un sabiedrisku spiedienu uz plašākiem sistēmiskiem uzlabojumiem.

Atslēgvārdi: *individuālie paradumi, oglekļa pēdas samazināšana, atbildīgs patēriņš, resursu taupīšana, klimatneitralitāte, 1,5° dzīvesveids.*

Noturīga pilsētvide un saiknes ar dabu atjaunošana mūsdienu sabiedrībā

Klimata pārmaiņu ietekme pilsētās kļūst arvien jūtamāka – karstuma viļņi, gaisa piesārņojums un plūdi atgādina, ka pilsētām jāpielāgojas, kļūstot noturīgākām pret satricinājumiem. Zaļās zonas, koku stādījumi, ūdens elementi un ilgtspējīga infrastruktūra palīdz mazināt ekstremālu laikapstākļu sekas un vienlaikus uzlabo iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti.

Zaļa pilsētvide nav tikai tehnisks risinājums klimata problēmām. Tā ir arī būtiska cilvēka vajadzība – saglabāt saikni ar dabu un apkārtni, kas mūsdienu urbanizētajā pasaulē bieži vien zūd. Pavadot laiku dabā, mēs atjaunojam spēkus, mazinām stresu un stiprinām piederības sajūtu vietai, kur dzīvojam. Šī saikne ir būtisks aspekts identitātei, sabiedrības labklājībai, un ilgtspējīgai nākotnei.

Atslēgvārdi: *klimata noturība, zaļa pilsētvide, pilsētas veselība, saikne ar dabu, zaļā infrastruktūra, piederība vietai.*

Pieejamais atbalsts

Jūs cieši sadarbosieties ar Urban ReLeaf Rīgas komandu, tostarp pilsētas partneriem un pētniekiem. Urban ReLeaf Rīgas komanda var palīdzēt:

- Pieklūt atbilstošiem vides datiem un informācijai par izvēlēto tematiku;
- Attīstīt un detalizēt idejas īstenošanas procesu;
- Atbalstīt sabiedrības informēšanas un kopienas iesaistes aktivitātes, piedāvājot telpas darbnīcām, atbalstu aktivitāšu īstenošanā, palīdzību saziņā ar kopienām;
- Komunicēt par aktivitāti vietējā mērogā un Urban ReLeaf Eiropas tīklā.

Iesaistītās kopienas var būt gan tematiski, gan teritoriāli saistītas ar uzsaukuma mērķi.

Piemēram:

Ģeogrāfiskās kopienas – saistībā ar tuvumā esošajām iestādēm (Rīgas Celtniecības koledža, Rīgas Reinholda Šmēlinga vidusskola, Latvijas Republikas Satiksmes ministrija, Rīgas centrāltirgus u.c.).

Tematiski saistītās kopienas – saturiski saistītas no tematiskā viedokļa (zaļās pilsētvides aktivisti; vides antropologi; projektā iesaistītie brīvprātīgie, kas ievākuši datus par karstumsalām/ “adoptējuši” gaisa kvalitātes sensorus, vai saturiski saistītas no īstenošanas viedokļa (jaunie mākslinieki, kas aizraujas ielu mākslu; kas caur mākslu komunicē par klimata/vides jautājumiem).

Projekta detaļas

Konkursā aicināti pieteikties kuratori, producenti, vizuālie mākslinieki un radošās apvienības; praktizētāji ar pieredzi kopradē vai kopienu iesaistē. Uzsaukumā iepērkam murāļa konceptu, kopienas iesaistes plānu, procesa kūrēšanas nodrošinājumu (iesaistes aktivitāšu kūrēšanu, kvalitātes kontroli, komunikāciju ar projekta komandu un tehniskā plāna sagatavošanu murāļa izveidei).

Sadaļa	Summa	Paskaidrojums
Honorārs	EUR 2500	Summa attiecas un koncepta izstrādi un procesa vadību
Murāļa izveide	*	*Murāļa fiziskā izpilde (krāsas, tehniskais nodrošinājums, mākslinieka/-u darbs) tiks finansēta atsevišķi un segta no IKSD budžeta, atbilstoši piedāvājumam un tehnikas specifikai

Kā notiks vērtēšana?

Kopienas murāļa galīgā ideja tiks izstrādāta iesaistes procesā, līdz ar to žūrija vērtēs koncepcijas spēku, iepriekšējo darbu kvalitāti, pieredzes un prasmju atbilstību, kā arī kopienas iesaistes plāna radošumu un īstenojamību (tāmi, tehnisko risinājumu un plānu), nevis fiksētu murāļa vizuālo materiālu. Vērtēšana plānota divās kārtās, kur pirmajā tiek izvērtēts pieteikums, balstoties uz vērtēšanas kritērijiem, otrajā kārtā 2-3 vislabāk novērtēto pieteikumu autori tiek aicināti uz interviju ar komisijas locekļiem.

Komisijas locekļi:

Jānis Krievkalns – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departamenta Kultūras pārvaldes Pilsētvides mākslas un noformējuma nodaļas vadītājs

Agnija Saprovskā, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departamenta Kultūras pārvaldes Pilsētvides mākslas un noformējuma nodaļas projektu vadītāja

Sabīne Skudra – telpiskā plānotāja, ainavu arhitekta, Urban ReLeaf projekta eksperte / vadītāja

Nora Gāgane – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes pārstāve, Urban ReLeaf projekta eksperte

Mel Woods – radošās inteligences profesore Dandī universitātē Skotijā, Urban ReLeaf projekta galvenā pētniece

Toms Kalnītis – korporatīvās komunikācijas nodaļas vadītājs VAS “Latvijas Dzelzceļš”

Pieteikumā jāiekļauj:

- **Konceptuālais virziens:** stils, noskaņa, iespējamā krāsu palete un vizuālais attēlojums, pamatojoties uz konkrētās lokācijas specifiku, un to, kā tiek ņemts vērā tipiskais darba skatītājs. Murālī nedrīkst būt atveidota reklāma.
- **Iesaistes process:** iedzīvotāju iesaistes plāns, aprakstot metodes, ar kādām tie tiks iesaistīti
- **Tematiskais pamatojums:** tematikas, lokācijas un kopienas sasaiste
- **Tehniskais risinājums un plāns:** materiāli, izgatavošana, aizsardzība pret laikapstākļiem, plānotās izmaksas
- **Iepriekšējo darbu piemēri** gan saistībā ar ielu mākslu, gan kopienas iesaisti

Vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	Proporcija
Priekšlikuma idejas kvalitāte, tematiskais pamatojums – atbilstība konkrētajai vietai un tās kultūrvēsturiskajam, estētiskajam, funkcionālajam un sociālajam kontekstam, oriģinalitāte, aktualitāte klimata un pilsētvides kontekstā.	25%
Kopienas iesaistes pieeja – skaidri aprakstīts veids, kā tiks iesaistīta kopiena, kā šī iesaiste palīdzēs radīt vietai specifisku, tematam atbilstošu mākslas darbu. Kopienas iesaistes mērķis ir radīt dialogu, kurā mākslinieciskais rezultāts top caur komunikāciju starp iesaistītajām pusēm. Kopiena var tikt iesaistīta gan idejas ģenerēšanas procesā, gan mākslas darba realizēšanā.	25%
Īstenojamība un tehniskais plāns – skaidrs īstenošanas plāns un grafiks projekta realizācijas termiņa ietvaros, kas nodrošina murāļa kvalitāti ilgtermiņā	25%
Pieredze un iepriekšējie darbi – pieredze murāļu/ielu mākslas īstenošanā, pieredze kopienas iesaistes projektos, projektu vadības prasmes.	25%

Konkursa norise un termiņi

- **Pieteikumu iesniegšana - līdz 2026. gada 6. februārim**
- **1. kārtā - žūrijas vērtējums pēc vērtēšanas kritērijiem**
- **2. kārtā - intervijas ar atlasītajiem kandidātiem** — precizēšana par iesaistes metodi, iespējamo vizuālo virzienu, tehniskajām prasībām.
- **Rezultātu paziņošana 1. kārtai** — 2026. gada 1. martā
- **Rezultātu paziņošana 2. kārtai** — no 15. marta līdz 30. martam
- **Izpildes posms — Līdz 2026. gada 1. jūnijam**, pirms murāļa realizācijas saskaņojot skici, to iesniedzot komisijai savstarpēji vienojoties par termiņu.
- **Atklāšana** — Jūnijs

Pieteikšanās kārtība:

Sūtiet pieteikumu uz [rpr@rpr.gov.lv], pie tēmas norādot - *Urban Releaf murālis*
Pieteikumam (max 6 lpp.) jāsaturs:

1. Priekšlikums, ietverot tematisko pamatojumu;
2. Kopienas iesaistes plāns;
3. Plānotās tehniskās realizācijas izmaksas;
4. Aptuvenais realizācijas grafiks;
5. Līdz 5 piemēriem ar atbilstošiem iepriekšējiem darbiem;
6. Īsa biogrāfija vai CV

Pielikums

Adrese: robeža starp 13.janvāra iela 12, Stacijas laukums 2

Piederība: VAS "Latvijas Dzelzceļš"

Apraksts: 9 taisnstūrveida balstu plaknes, kas vērstas uz ietves pusi, un/vai siena pretī tiem

Kopējā platība: 255 m²

Aptuveni izmēri un apraksts apgleznojāmām virsmām:

Balstu izmēri (platums x garums): 1. balsts: 3m x 3m; 2. balsts: 2m x 3m; 3. balsts: 2.7m x 3m; 4. balsts: 2m x 3m; 5. balsts: 2.7m x 3m; 6. balsts: 2m x 3m; 7. balsts: 2.7m x 3m; 8. balsts: 2m x 3m; 9. balsts: 1.35 x 3m.

Balstu sānu malas: augstums – 3,0 m; platums – no 70 cm (apakšā) līdz 90 cm (augšā).

Balstu virsmu laukums: 60 m² galvenajām virsmām, 43 m² sānu malām, kopā 103m²

Pretējā siena: vienlaidus virsma ar arhitektonisku sadalījumu

Apmēram 1.20m augstumā – horizontāls izvirzījums, kas sadala sienu divās plaknēs.

Pie griestiem – apgaismojuma josla, kas vizuāli un tehniski norobežo augšējo zonu.

Kopējais sienas augstums: 3.80m

Sienas augstums līdz apgaismojumam: 2.80m

Sienas garums – aptuveni 40m

Kopējais vienlaidus sienas laukums: 152m² (laukums līdz apgaismojuma joslai no zemes: 112m², tostarp vidējās joslas laukums: 64 m²;))

